

I Semester B.H.M./B.C.A. Examination, November/December 2016
(Freshers and Repeaters) (CBCS)

(2014-15 and Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT – I

Meghadutam, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions : 1) Answer in **Sanskrit/Kannada/English**.

2) Question No. I, V and VI should be answered in **Sanskrit only**.

I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत ।

(10×1=10)

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Select the correct answer.

1) मेघदूतं किं प्रकारकं काव्यम् ?

अ) महाकाव्यम् आ) लघुकाव्यम् इ) गद्यकाव्यम् ई) चम्पूकाव्यम्

2) कालिदासस्य जन्मभूमिः का इति कथ्यते ?

अ) काशी आ) अलका इ) उज्जयिनी ई) अयोध्या

3) कालिदासः कस्मिन् अलङ्कारप्रयोगे प्रसिद्धः ?

अ) रूपकः आ) उपमा इ) श्लेषः ई) उत्प्रेक्षा

4) कुबेरस्य सेवकः कः ?

अ) यक्षः आ) यमः इ) अग्निः ई) वायुः

5) वत्सराजः कः ?

अ) विक्रमः आ) उदयनः इ) अग्निमित्रः ई) पुरुरवः

6) खे मेघं के सेविष्यन्ते ?

अ) चातकाः आ) काकाः इ) बलाकाः ई) पिकाः

7) अवन्तीराजपुत्री का ?

अ) महाश्वेता आ) विनता इ) वसुधा ई) वासवदत्ता

8) शप्तः यक्षः कुत्र वसतिं चक्रे ?

अ) रमणाश्रमेषु आ) रामगिर्याश्रमेषु इ) कण्वाश्रमेषु ई) बदरिकाश्रमेषु

- 9) रिक्तः सर्वः किं भवति ?
 अ) गुरु आ) लघु इ) उष्णं ई) शीतं
- 10) शरवणभवः कः ?
 अ) स्कन्दः आ) विनायकः इ) इन्द्रः ई) वायुः

II. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

(2×10=20)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Answer any two of the following :

1) यक्षेन निर्दिष्टम् अलकापर्यन्तं मार्गं विवृणुत ।

ಅಲಕಾನಗರಿಯವರೆಗೆ ಯಕ್ಷನಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

Describe the path upto Alaka as directed by Yaksha.

2) कालिदासस्य जीवन, देश, काल, कृती: अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಕಾಳಿದಾಸನ ಜೀವನ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the life, date and works of Kalidasa.

3) मेघदूते विद्यमानानां पर्वतानां वर्णनं कुरुत ।

ಮೇಘದೂತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

Describe the mountains mentioned in Meghadutam.

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा भावं विवृणुत ।

(3×4=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain any three of the following.

1) धूमज्योतिः सलिलमरूतां संनिपातः क्व मेघः

ಸಂದೇಶಾರ್ಥಿ: ಕವ ಪಟುಕರಣೈ: ಪ್ರಾಣಿಭಿ: ಪ್ರಾಪಣೀಯಾ: ।

इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन् गुह्यकस्तं ययाचे

कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु ॥

2) सन्तप्तानां त्वमसि शरणं तत्पयोद प्रियायाः

सन्देशं मे हर धनपतिक्रोधविश्लेषितस्य ।

गन्तव्या ते वसतिरलका नाम यक्षेश्वराणां

बाह्योद्यानस्थितहरशिरश्चन्द्रिका धौतहर्म्या ॥

- 3) त्वय्यायत्तं कृषिफलमिति भ्रूविकारानभिज्ञैः
प्रीतिस्निग्धैर्जनपदवधूलोचनैः पीयमानः ।
सद्यः सीरोत्कषणसुरभि क्षेत्रमारूह्य मालं
किञ्चित्पशचाद् व्रज लघुगतिर्भूय एवोत्तरेण ॥
- 4) प्राप्यावन्तीनुदयनकथाकोविदग्रामवृद्धान्
पूर्वोद्दिष्टामनुसर पुरीं श्रीविशालां विशालाम् ।
स्वल्पीभूते सुचरितफले स्वर्गिणां गां गतानां
शेषैः पुण्यैर्हुतमिव दिवः कान्तिमत्खण्डमेकम् ॥
- 5) अप्यन्यस्मिञ्जलधर महाकालमासाद्य काले
स्थातव्यं ते नयनविषयं यावदत्येति भानुः ।
कुर्वन्सन्ध्याबलिपटहतां शूलिनः श्लाघनीयां
आमन्द्राणां फलमविकलं लप्स्यसे गर्जितानाम् ॥

IV. द्वयोः ससन्दर्भं विवृणुत ।

(2×4=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Annotate any two of the following.

- 1) वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श ।
- 2) प्राप्ते मित्रे भवति विमुखः किं पुनर्यस्तथोच्यैः ।
- 3) कार्श्यं येन त्यजति विधिना स त्वयैवोपपाद्यः ।
- 4) यात्र्या मोघा वरमधिगुणे नाधमेलब्धकामः ।

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer in Sanskrit.

a) पञ्चानां लिङ्गविभक्तिवचनानि लिखत ।

(5×1=5)

1) शम्भोः	2) तस्याः
3) अनिलः	4) मेघः
5) भवन्तम्	6) चामरैः
7) लक्ष्मीम्	8) वायुम्

b) पञ्चानां लकारपुरुषवचनानि लिखत ।

(5×1=5)

1) गच्छ	2) पश्यामि
3) अस्ति	4) दृश्यते
5) अकरोत्	6) ययाचे
7) सेविस्यन्ते	8) अभवम्

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

क्रिकेट्, टेनिस्, केरं, ब्याड्मिण्टन, बाक्सिंग्, पोलो, गाल्फ्, इत्यादिकाः बहु संख्याकाः वैदेशिकाः क्रीडाः अद्य भारतेऽपि क्रीड्यन्ते । ओलिम्पिक्, एषियाड् इत्यादि प्रतियोगितासु वैदेशिक क्रीडानामेव प्रामुख्यमस्तीति प्रशासनानि जनता च वैदेशिकक्रीडानां प्रोत्साहम् अधिकं कुर्वन्ति । तेषां मध्ये 'एकादशमूर्खैः क्रीड्यमाना लक्षाधिकमूर्खैः दृश्यमाना' इति विनोदार्थं कुप्रसिद्धा क्रिकेट् क्रीडा क्रीडार्थं रक्षितस्य धनस्य बहुभागं कवलयति । अनेन इतराः क्रीडाः पश्चात् पतन्ति उपेक्षिताः तिष्ठन्ति च । क्रिकेट् समये कार्यालयेषु विद्यालयेषु च अत्यल्पं कार्यं सम्पद्यते । अधिकानां मानव होराणाम् अपव्ययः भवतीति केषुचित् अभिवृद्धेषु देशेषु क्रिकेट् क्रीडा न क्रीड्यते इति तु सन्तोषस्य स्थानम् । अद्यत्वे विज्ञानस्य कारणात् प्रादुर्भूताः नूतनाः क्रीडाः अपि सन्ति ।

प्रश्ना :

- 1) विदेशीया क्रीडाः काः ?
- 2) कुत्र वैदेशिकक्रीडानां प्रामुख्यं वर्तते ?
- 3) क्रिकेट् कथं कुप्रसिद्धा ?
- 4) क्रिकेट् किं कवलयति ?
- 5) सन्तोषस्य स्थानं किम् ?